

İZMİR
KÂTİP ÇELEBİ
ÜNİVERSİTESİ
2010

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEDE YENİ YAKLAŞIMLAR

*İstatistik, Danışmanlık, Ölçme ve Değerlendirme Uygulama ve
Araştırma Merkezi*

Öğr. Gör. Dr. Berhan ÇOBAN

- ❖ Ölçmede Yeni Yaklaşımlar
- ❖ Temel kavramlar
- ❖ madde yazım süreci
- ❖ çoktan seçmeli madde yazımındaki temel kurallar
- ❖ beceri ölçülmesi
- ❖ madde örnekleri

Ölçme:

Bir özelliğın veya değışkenin bir araç yardımıyla gözlenerek gözlem sonuçlarının sayı yada sembolle gösterilmesine ölçme denir.

Ölçme özelliklere bir miktar verme işlemidir.

Ölçme ile yapılan iş ölçülen özelliğın hangi bireyde ne miktarda olduğunu belirlemektir.

Ölçüt:

Ölçme sonuçlarının anlamlandırılmasında kullanılan ve bireyler hakkında karar vermemizi sağlayan önceden belirlenmiş kurallar veya standartlardır.

Örnek: 3 sınav ortalaması 50 puan ve üstünde olanlar başarılı olacaklardır.

Değerlendirme:

Ölçme sonuçlarını bir ölçütle karşılaştırarak karar verme işlemidir. Ölçme sonuçlarına anlam katma sürecidir.

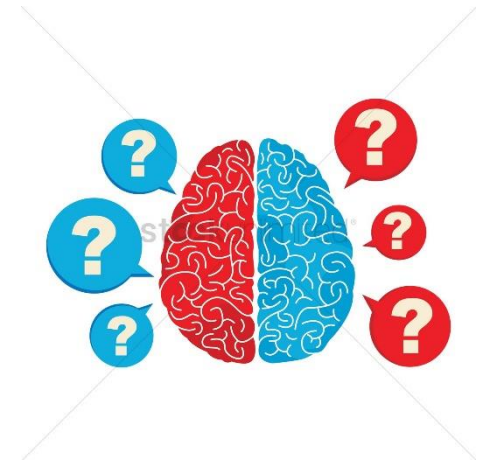
Geleneksel değerlendirme; hazırlayanlar tarafından süreç talimatları, **ölçme aracı ve puanlaması sabitlenmiş** ve bu suretle sınavı uygulayan farklı kişilerce ve farklı oturumlarda **sınava girenlerin tamamında kıyaslanabilir** sonuçlara ulaşmak için **hep aynı şekilde uygulanan** ve puanlanan (özdeş) testlerdir (Enger ve ark, 1998).

- **Çoktan seçmeli testler**
- **Doğru yanlış soruları**
- **Eşleştirme soruları**
- **Tamamlama (Boşluk doldurma) soruları**
- **Kısa cevaplı yazılı yoklamalar**
- **Uzun cevaplı yazılı yoklamalar**
- **Soru-cevap**

İnsanların kendi deneyim ve düşüncelerinden meydana gelen kendi öz bilgilerini inşa etmeleri kavramı, yapılandırmacılık olarak adlandırılır

Yapılandırmacı kurama göre öğrenme, bireyin zihninde gerçekleşen bir iç süreçtir. Birey dış uyaranlara karşı edilgen bir alıcı değil, onların özümleyicisi ve davranışların etkin oluşturucusu durumundadır (Gültekin, 2004).

Birey öğrenme sürecinde seçici, yapıcı ve etkindir

Yapılandırmacılığın öğrenme ile ilgili varsayımlarını özetlemiştir.

1. Öğrenme, sosyal bir ortamda gerçekleşen bireysel bir süreçtir.
2. Öğrenme doğrusal veya hiyerarşik bir süreç değildir.
3. Bilginin yapılandırılmasında önbilgi, inançlar, önyargılar, dünya görüşü sadece etkili değil aynı zamanda belirleyicidir.
4. Sosyal boyutta öğrenme bir uzlaşma sürecidir.
5. Bağlam önemlidir ve öğrenme mutlaka bir bağlam içinde oluşur.
6. Öğrenmede güncel ve yaşamla ilgili olma önemlidir.
7. Öğrenmede çok boyutluluk ve dinamik etkileşim önemlidir.
8. Bilgi geçici, gelişimsel, sosyal ve aynı zamanda kültürelidir.
9. Öğrenme durumlu olan bir etkinliktir.
10. Öğrenme zihinsel biliş haritasının rafine edilmesi ve yapılandırılmasıdır.

Yapılandırmacı kurama göre **öğretmen**, öğretmen yol gösterici ve rehber durumundadır. Öğretmenler öğrenenler için problemi çözen değil, öğrencinin çözmesi için gerekli ortamı hazırlayan roledirler.

Bu ortamı hazırlarken de öğrencilere düşündürücü sorular sorarak öğrencileri araştırmaya ve problem çözmeye teşvik ederler (Titiz, 2005).

Ölçme ve değerlendirme, eğitim öğretimin önemli bir parçasıdır. Eğitimde programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği ölçme ve değerlendirme ile tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile, eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme olanağı yakalanır.

Geleneksel ölçme değerlendirme etkinlikleri; ezbere dayalı, üst düzey becerileri göz önünde tutmayan, tutum, değer ve yargıları tam anlamıyla değerlendiremeyen, daha çok öğrencinin sınav anında verdiği yanıtlara dayanılarak yapılan öğretmen merkezli, öğrenciyi sınırlı bir zaman içerisinde ölçmeye dayanan bir ölçme değerlendirme yaklaşımıdır.

Yapılandırmacı, performans temelli, işbirliğine dayalı bu yeni değerlendirme yaklaşımında sadece ölçme ve değerlendirme ile sadece öğrenme ürünü değil, öğrencinin önceki bilgilerinde meydana gelen niteliksel değişimleri anlamak ve öğrenme sürecini geliştirmek önemlidir (Tynjälä, 1999).

Değerlendirme sürecinde; öğrencilerin kendi çözüm yollarına, düşüncelerine, bilgilerini uygulamalarına ve kendi öğrenmelerine önem verilerek öğrenci olumlu yönde motive edilmelidir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME FARKLILIĞI

Geçmişte	Günümüzde
Sonuca değer verilmesi	Tüm sürecin ölçülmesi
Birbirinden bağımsız becerilerin ölçülmesi	Birbiriyle iç içe becerilerin ölçülmesi
Bilginin hatırd tutulması	Bilginin uygulamaya dökülmesi
Yazıya dayanan görevler	Uygulamaya dayanan görevler
Gizli veya belirli olmayan ölçütler	Açık ve belirli olan ölçütler
Çok az sayıda dönüt	Yeteri kadar ve zamanlı dönüt
Geleneksel sınavlar	Performansa dayanan ölçümler
Aralıklı olarak yapılan ölçümler	Sürekli olarak yapılan ölçümler

Klasik yöntemler de kaynaştırmalı olarak kullanılmalı

- ❖ Projeler
- ❖ Performans görevleri
- ❖ Öğrenci ürün dosyaları
- ❖ Kavram haritaları
- ❖ Zihin haritaları
- ❖ Öz değerlendirme
- ❖ Akran değerlendirme
- ❖ Drama
- ❖ Görüşme (mülakat)
- ❖ Tutum Ölçeği
- ❖ Yapılandırılmış grid
- ❖ Tanılayıcı dallanmış ağaç (doğru-yanlış soruları)
- ❖ Dereceli puanlama araçları (rubric)

❖ Projeler

PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Grup Adı:.....Projenin Adı:..... Sınıf:.....

PROJİYİ HAZIRLAMA SÜRECİ	1	2	3	4	5
1. Projenin amacını belirleme					
2. Projeye uygun plan yapma					
3. İhtiyaçları belirleme					
4. Grup içinde görev dağılımı yapma					
5. Farklı kaynaklardan bilgi toplama					
6. Projeyi plana göre gerçekleştirme					
7. Yetişkin rolünü gerçekleştirme					
8. Ekip çalışması gerçekleştirme					
9. Proje çalışmasının istekli olarak gerçekleştirilmesi					
TOPLAM					

ALTERNATİF ÖLÇME DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

PROJENİN İÇERİĞİ	1	2	3	4	5
1. Türkçeyi doğru ve düzgün yazma					
2. Bilgilerin doğruluğu					
3. Toplanan bilgilerin analiz edilmesi					
4. Elde edilen bilgilerden çıkarımda bulunma					
5. Toplanan bilgilerin düzenlenmesi					
6. Kritik düşünme becerisini gösterme					
7. Yaratıcılık yeteneğini kullanma					
TOPLAM					

GENEL TOPLAM :

SUNU YAPMA	1	2	3	4	5
1. Türkçeyi doğru ve düzgün konuşma					
2. Sorulara cevap verebilme					
3. Konuyu dinleyicilerin ilgisini çekecek şekilde sunma					
4. Sunuyu hedefe yönelik materyalle destekleme					
5. Sunuda akıcı bir dil ve beden dilini kullanma					
6. Sunuyu verilen sürede yapma					
7. Sunum sırasındaki özgüvene sahip olma					
8. Sunuyu severek yapma					
TOPLAM					

❖ Performans görevleri

Programda öngörülen eleştirel düşünme, problem çözme, okuduğunu anlama, yaratıcılığını kullanma, araştırma yapma gibi öğrencinin bilişsel, duyuşsal, psikomotor alandaki becerilerini kullanmasını, geliştirmesini ve **bir ürün ortaya koymasını gerektiren çalışmalardır.**

Performans Değerlendirme, öğrencinin günlük yaşamındaki problemleri nasıl çözeceğini ve problem çözmek için sahip olduğu bilgi ve becerileri nasıl kullanacağını göstermesini ister.

- Bir konu hakkında yazı yazma (makale, anı vb.)
- Sergi oluşturma,
 - Aynı grafikleri farklı ölçülerde çizme,
 - Bir tarzdaki grafiği başka tarza dönüştürme,
 - Bilimsel gözlemlerini tablo oluşturarak belirtme,
 - Bilimsel bir olayı sözel ve görsel olarak betimleme,
 - Bir konuyla ilgili afiş, poster, broşür vb. hazırlama

Performans Değerlendirilmesinde Kullanılabilecek Araçlar

- Gözlemler
- Mülakatlar
- Anekdöt Kayıtları
- Kontrol listeleri
- Derecelendirme Ölçekleri (Rubrikler)
- Öğrenci seçki dosyaları (Portfolyo)

Gözlemlenen Özellikler	EVET	HAYIR
Öğrencinin yapmış olduğu projeler dosya içerisinde bulunmaktadır.		
Dosya içerisinde öğrencinin öz değerlendirmesini içeren yorumlar bulunmaktadır.		
Dosya içerisinde bulunacak çalışmaların neler olduğunu içeren bilgiler dosya kapağında bulunmaktadır.		
Dosyanın tertip ve düzen içinde hazırlandığı görülmektedir.		
Öğrenci ödevleri eksiksiz bir şekilde dosya içerisinde bulunmaktadır.		

Puan	GÖRÜNÜM
4	Afiş titizlikle hazırlanmış, afişin görünümü temiz ve düzenli. Afiş ilgi çekicidir.
3	Afiş titizlikle hazırlanmış, afişin görünümü temiz ve düzenli. Afiş ilgi çekici değil.
2	Afişin görünümü temiz ve düzenli değil. Afiş ilgi çekici değil.
1	Afiş titizlikle hazırlanmamış, görünüm kirlî ve düzensiz. Afiş ilgi çekici değil.
Puan	İÇERİK
4	Amaç açık ve anlaşılır olarak belirtilmiş. Afişin konusu kısa ve öz şekilde vurgulanmış.
3	Amaç açık ve anlaşılır olarak belirtilmiş. Afişin konusu vurgulanmış.
2	Amaç belirtilmiş. Afişin konusu eksik vurgulanmış.
1	Amaç eksik belirtilmiş. Afişin konusu vurgulanmamış.
Puan	SLOGAN
4	İçeriğe uygun çarpıcı bir slogan bulunmuş.
3	İçeriğe uygun slogan bulunmuş ama çarpıcı değil.
2	Slogan bulunmuş ama içeriğe uygun değil.
1	Slogan hiç kullanılmamış.
Puan	ÖGELERİN KULLANIMI

❖ Öğrenci ürün dosyaları

Öğrencileri bir ya da birkaç alandaki çalışmalarını, harcadığı çabayı, geçirdiği evreleri gösteren başarılarının koleksiyonudur. Aynı zamanda öğrencinin gelişimini, velisinin ve öğretmenlerinin izleyebilmesine olanak sağlayan bir çalışma olduğu gibi, hem öğretmen hem de öğrenci için bir değerlendirme yöntemidir.

Ürün Dosyasının Eğitsel Amaçlarından Birkaçı

Öğrencinin öz disiplin ve sorumluluk bilincini geliştirmek ve kendi kendini değerlendirme becerisi kazandırmak.

Müfredata bağlı olarak gerçekleştirilen yazılı ve sözlü değerlendirmeler ve standart testler dışına çıkarak , alternatif bir değerlendirme olması.

❖ Öğrenci ürün dosyaları

ÖĞRENCİ ÜRÜN DOSYASI(PORTFOLYO) DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı ve Soyadı:

Sınıf:

Yönerge: Aşağıdaki her bir ölçütün ne düzeyde yeterli olduğunu göz önüne alarak dosyayı değerlendiriniz.

ÖLÇÜTLER	Dereceler				
	1	2	3	4	5
1. Çalışmaların tam olması					
2. Çalışmalardaki çeşitlilik					
3. Toplam çalışmalardan yeterli miktarda içermesi					
4. Çalışmaların amaçları karşılması					
5. Çalışmaların amaca uygunluğu					
6. Çalışmaların doğruluğu					
7. Dosyanın düzenliliği					
8. Harcanan çabaları gösterme					
9. Kaliteliliği gösterme					
10. Yaratıcılığı gösterme					
11. Çalışmaların seçiminde risk alma					
12. Öğrencinin gelişimini gösterme					
13. Kendini değerlendirme					

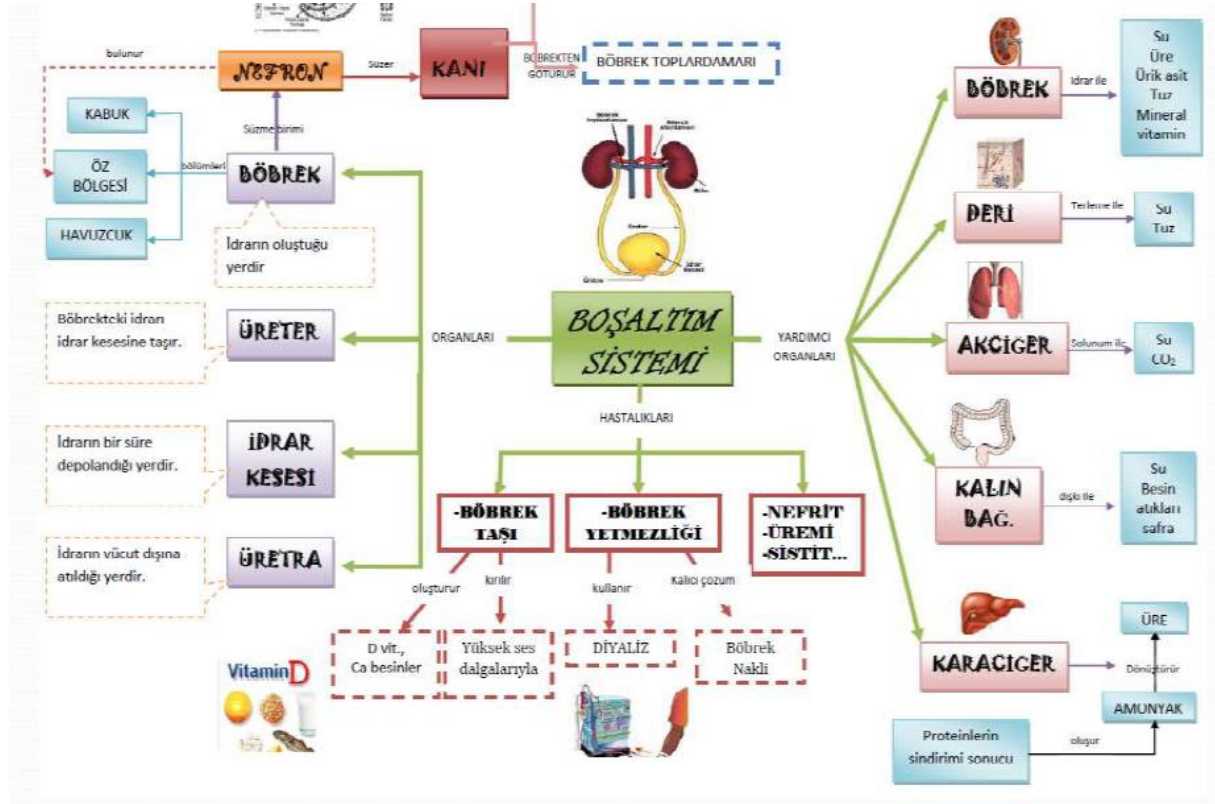

FEN VE TEKNOLOJİ ÜRÜN DOSYASI
İÇİNDEKİLER

1. İçerikler: Özetler	19/09/2009
2. Deneyler: Hızlandırma	01/10/2009
3. 2. Etimlik: 194. Hızlandırma	04/10/2009
4. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	06/10/2009
5. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	08/10/2009
6. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	10/10/2009
7. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	12/10/2009
8. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	14/10/2009
9. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	16/10/2009
10. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	18/10/2009
11. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	20/10/2009
12. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	22/10/2009
13. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	24/10/2009
14. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	26/10/2009
15. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	28/10/2009
16. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	30/10/2009
17. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	01/11/2009
18. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	03/11/2009
19. Bilimsel Deneyler: Sulu Çözelti	05/11/2009

❖ Kavram haritaları

Kavramlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan bir tekniktir. Öğrencilerin bilgiyi organize etmeleri sağlanır.

❖ Öz Değerlendirme

Belli bir konuda bireyin kendi kendisini değerlendirmesine, öz değerlendirme denir.

Başka bir anlatımla, öğrencilerin kendi öğrenmeleriyle, özellikle öğrenme sonuçları ve başarılarıyla ilgili yargıda bulunmalarınıdır.

Kendini değerlendirmesine, kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanımasına yardım eder.

Motivasyonunun yükselmesini sağlar.

Değişik durumlarda davranışlarını kontrol altına alabilmesine yardımcı olur.

Öğrenme-öğretme sürecinin bir parçası olduğunu hissetmesini sağlar.

Kendisine dışardan bakma yetisini geliştirir.

❖ Öz Değerlendirme

- **ÖZ DEĞERLENDİRME -I**
- **Adı ve Soyadı** :
- **Sınıfı** :
- **No** :
- Bu form kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz (X).

BECERİLER	DERECELER		
	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
Başkalarının anlattıklarını ve önerilerini dinledim.			
Yönergeyi izledim.			
Arkadaşlarımı incitmeden teşvik ettim.			
Ödevlerimi tamamladım.			
Anlamadığım yerlerde sorular sordum.			
Grup arkadaşlarıma çalışmalarında destek oldum.			
Çalışmalarım sırasında zamanımı akıllıca kullandım.			
Çalışmalarım sırasında değişik materyaller kullandım.			

❖ Akran değerlendirme

- Öğrencilerin, arkadaşlarının hazırladığı ödevler, araştırmalar, projeler, raporlar vb. çalışmalarını değerlendirmesidir.
- Öğrenciler, arkadaşlarının çalışmalarındaki yeterlik düzeylerini değerlendirirken kendilerinin eleştirel düşünme becerileri gelişir.
- Akran değerlendirme, öğretmene öğrencilerin gelişim ve yeterlik düzeyleri hakkında geri bildirim sağlar.
- Akran değerlendirmede, öğrencilerin yanlış davranışlarını onlemek için ölçütlerin öğrencilere verilmesi yararlı olur.

- ❖ **Drama**
- ❖ **Görüşme (mülakat)**
- ❖ **Tutum Ölçeği**

Tutum; belirli nesne, durum, kurum, kavram ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir.

Tutum ölçeği, tutum konusuyla ilgili olumlu ve olumsuz cümlelerden oluşur.

Duyuşsal boyutun değerlendirilmesinde öğrencilerin derse yönelik tutumları, kendine güvenleri vb. hakkında bilgi edinmek için ölçekler kullanılabilir, gözlem ve ya görüşme yapılabilir.

Ölçeklerden elde edilen puanları analiz ederken her cümle kendi başına değerlendirilir. Ayrıca her cümleden alınan puanlar toplanarak değerlendirme yapılır.

❖ Tutum Ölçeği

	H .K	K.mıyuru m	K.sızı m	K.lıyo rum	T.Ka tılı
1. Matematik ilgimi çekmez					
2. Matematik tartışmaktan hoşlanırım					
3. Matematiği günlük yaşamımda kul.					
4. Matematiği öğrenebilirim					
5. Çalış.zam.çoğunu mat.ayırarak isterim					
6. Matematik sınavlarında kafam karışır					
7. Matematikten korkmam					
8. Matematiği severim					
9. Matematikten sıkılmam					
10. Matematik gerçek yaşamda kullanılmaz					
11. Mat.ilgili ileri düzeyde bilgi ed.isterim					

Eğer öğrenci “Katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiş ise bu durumda 2 alacaktır. Bu değerden, öğrencinin Matematiği öğrenemeyeceğine inandığı anlaşılmaktadır.

Ölçeğin geneli için toplam puan hesaplanır ve öğrencinin tutumu, algısı belirlenmiş olur.

Tersinden olumsuz yargılı sorulara dikkat.

❖ Yapılandırılmış grid

Bu tekniğin en önemli amacı, öğrencilerin bilgi seviyesini, eksikliklerini, ve kavram yanlışlarını tespit etmektir.

Bu teknikte, öğrencinin seviyesine uygun olarak 9 ya da 12 kutucuk hazırlanır.

Gridi hazırlamak üzere öğretmen, konuyla ilgili bir soru hazırlar ve sorunun yanıtını rastgele, kutucuklara yerleştirir.

Daha sonra ikinci soruyu hazırlar ve yine kutucuklara yanıtları yerleştirir. İkinci sorunun yanıtını teşkil eden kutucuklardan bir kısmı birinci soru için de geçerli olabilir.

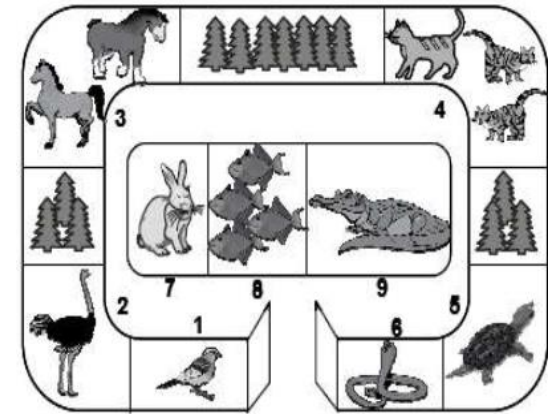
Öğrencilerden, her soru için doğru kutucuğu bulmaları ve kutucuk numaralarını mantıksal ve işlevsel olarak sıralamaları beklenir.

Bu teknik ile hazırlanmış sorularda kutucukların içerisine kelimeler, resimler, sayılar, eşitlikler, tanımlar veya formüller konulabilir.

□ Hem doğru kutucukların seçimi, hem de bunların mantıksal sıraya dizilmesi konuyu çok iyi bilmeyi ve anlamayı gerektirir.

□ Yanlış seçilen kutucuklar öğrencilerin konu hakkındaki eksik veya yanlış bilgilerini ortaya çıkarır.

□ Yapılandırılmış grid tekniğinde kısmi bilgi de değerlendirilir ve ödüllendirilir.
Öğrenci seçtiği her doğru kutucuk için puan alır.

Şekildeki gibi bir hayvanat bahçesine gezi yapan öğrenciler, sadece "yavrusunu sütle besleyen hayvanlar"ı görmek istiyor.

Buna göre öğrenciler kaç numaralı bölümleri ziyaret etmelidir?

A) 2, 7, 9

B) 3, 4, 7

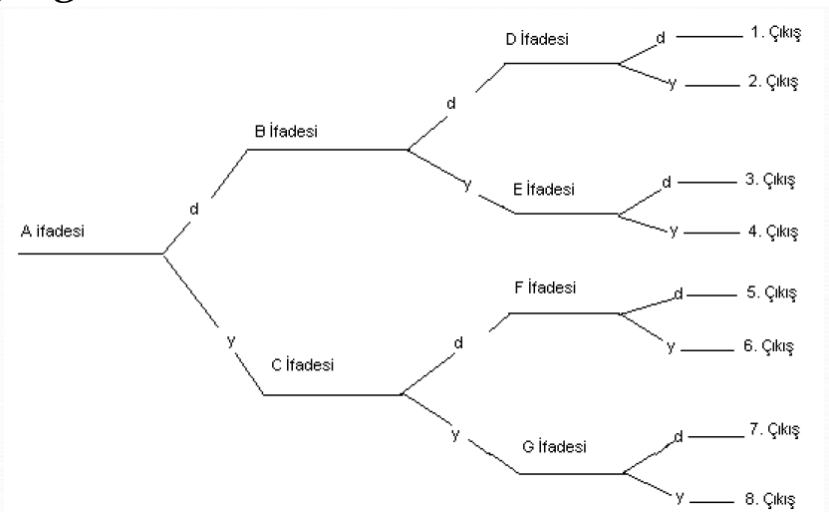
C) 1, 5, 6, 8

D) 2, 4, 5, 9

❖ Tanılayıcı dallanmış ağaç (doğru-yanlış soruları)

Bu teknikle birlikte öğrenciler kendilerine sunulmuş olan ifadeleri **doğru** veya **yanlış** cevaplama durumlarına göre diğer sorulara geçmektedirler.

- Aynı konu hakkında **aşamalı** soruların sorulmasında bu teknikten faydalanılabilir.
- Dallanma sayısı arttıkça soruların **güçlük** dereceleri artmaktadır.
- Bu teknik ile öğrencinin kafasındaki bilgi ağında bulunan yanlışlar tespit edilebilir.

❖ Dereceli puanlama araçları (rubric)

Öğrencilerin sınavlarını, dosyalarını, ödevlerini veya performanslarını değerlendirmek için geliştirilmiş ölçütleri içerir.

Aşamaları şunlardır:

- .Taslağın hazırlanması
- .Taslak üzerinde öğrencilerle birlikte gerekli düzenlemelerin yapılması
- .Uygulamadan sonra tutarlılığının be

Derse katılım rubriği

Puanlama	Değerlendirme kriterleri
9-10	Zamanında, uygun, gönüllü olarak ,kendi isteğiyle derse katılır. Derste verilen tüm görevlerle ilgili düşüncelerini çekinmeden dile getirir. sohbete üstün olmaya yeltenmeyerek katılır.
7-8	Öğrenci genellikle tartışmaya katılır; fırsat düştükçe katkıda bulunur.
5-6	Katılımı düzensizdir. Katılım için konu seçer. sırası geldiğinde baştan savma cevap verir. sınırlı katılım
1-4	Nadiren çekinmeden katılır. Kısa keser, konu dışına çıkar/çıkma eğilimindedir.

- Tek bir şey sormalıdır.** Soruyla anket katılımcılarının nasıl yanıt vereceği arasında bire bir ilişki olmalıdır.
- Objektif ve net olmalıdır.** Bir kişinin bir şey hakkında nasıl hissettiği gibi öznel bir yanıt isteseniz bile sorularınızı olabildiğince objektif hale getirmeye çalışın. Soruların anlam kargaşasını önlemek için açık ve net bir dil kullanın. Örneğin, her katılımcı tarafından farklı şekilde yorumlanabileceği için, “sık sık” şeklinde ibarelerin yerine “günlük” veya “haftalık” şeklinde net kelimeler kullanın.
- Yalnızca doğru bir yanıt elde etmek için gerektiği kadar uzun olmalıdır.** Basit bir açıklama yeterli ise soruda çok fazla ayrıntı vermeyin. Katılımcının soruyu doğru cevaplamak için daha fazla bilgiye ihtiyacı olmadığı sürece soruları kısa tutmaya çalışın.
- Hedefinize uyum sağlamalıdır.** Bir soru, hedefinize ulaşmanıza yardımcı olacak bir yanıt üretmiyorsa, o soruyu silin. Unutmayın ki daha fazla bilgi edinmek her zaman iyi değildir.

- Kişilerce özel hayatlarına müdahale şeklinde algılanabilecek soruları sorarken, soruları ve seçenekleri biraz yumuşatın.

Yanıtlaması zor olacak ya da zaman alacak sorular sormayın

✓ Sormak istenen konunun önce **iyi yanlarını** sormalı, birey konunun önce **kötü yanını** söyledikten sonra, **iyi yanını** bilse de söylemez,

- Soru sorarken “bias”lardan kaçının: Kişilere taraflı / yönlendirici soru sorarsanız, kişiler gerçekte olmadığı halde sizin yönlendirdiğiniz biçimde yanıt verebilirler

Soru **bireyi zor durumda bırakmamalı**, tümcelerin sonunda “**Biliyor musunuz?**” yerine “**Duydunuz mu?**” sorusu yeğlenmeli, birey “**Bilmiyorum**” yerine “**Duymadım**” sözcüğünü daha rahat söyleyebilir,

✓ Herkes için aynı anlama gelen sözcükler kullanılmalı, ya da sözcüğün diğer anlamını parantez içinde belirtmeli,

Pnomoni(Zatürre)

✓ **Soru sayısı çok fazla** olmamalı, soru sayısı arttıkça doğruluk yanı azalır,

✓ Sınırlı olmak koşuluyla 1-2 tane **kontrol soruları** konabilir. Aynı soru başka ifadelerle bir iki kez sorulabilir,

✓ Yanıt ve görüşleri kısıtlamamak için, seçeneklerin ya da yanıtların sonuna gerek duyulursa "**Diğer, açıklayınız:.....**" yeri bırakılmalı.

✓ Sorular katılımcıları ürkütmemelidir.

İZMİR
KÂTİP ÇELEBİ
ÜNİVERSİTESİ
2010
İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ

*İstatistik, Danışmanlık, Ölçme ve Değerlendirme Uygulama ve
Araştırma Merkezi*

Thanks for attention

Öğr. Gör. Dr. Berhan ÇOBAN

berhan.coban@ikcu.edu.tr